

สภาพปัญหาในชุมชน

1. ชาวบ้านในชุมชนใกล้เคียงยังไม่รับทราบข้อมูล และได้รับข้อมูลไม่เพียงพอ การตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลด้านเดียว บางคนขายพื้นที่และสมัครเป็นสมาชิกของโรงงาน และ ยังไม่รู้ลึกกว่าเป็นปัญหา แต่ในระยะยาวปัญหาจะเกิดขึ้นแน่นอน
2. พื้นที่ต้นน้ำอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมวังขนาย ง่ายต่อการจัดการน้ำของเอกชน ในอนาคตหากประชาชนในพื้นที่ไม่ใช้สิทธิของตนเอง ย่อมเกิดปัญหาการแย่งทรัพยากรน้ำแน่นอน
3. ปัจจุบันชาวบ้าน ประมาณ 18 หมู่บ้านได้ขายพื้นที่ทำกิน เพื่อให้บริษัทเอกชนเข้ามาปลูกอ้อยแล้ว ประมาณ 38,000 ไร่

แนวทางการทำงาน

1. การสร้างความเข้าใจกับชุมชน
 - 1.1 หาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการแก่งราชมณี ข้อมูลลุ่มน้ำชี การทำมาหารกินของคนในเขตลุ่มน้ำ
 - 1.2 จัดประชุมย่อยในแต่ละหมู่บ้าน ประชุมประจำเดือน และ พูดคุยกับผู้อาวุโสในชุมชน
 - 1.3 จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาร่วมกับชุมชน
 - 1.4 จัดทำเอกสารเผยแพร่
 - 1.5 จัดเวทีสาธารณะหารือผลร่วมกับชุมชน
 - 1.6 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ก่อนการดำเนินโครงการ
2. แนวทางการยับยั้งโครงการ
 - 2.1 สร้างจิตสำนึกในการรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน โดยกระบวนการพูดคุย แลกเปลี่ยนกับคนอื่น ๆ นอกพื้นที่
 - 2.2 พื้นฟูระบบนิเวศลุ่มน้ำชีและปิงละหานนา
 - 2.3 จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ลุ่มน้ำชี และ ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

ทีมงานจะมีการปรึกษาหารือและดำเนินงานร่วมกับชุมชนในระยะต่อไป

พิชาญ ทิพย์วงษ์

บันทึก

โครงการสิทธิชุมชนศึกษา ภาคอีสาน กรณีลุ่มน้ำชี

F : NE4ประชุมบ้านหนองคู

15/11/45

ร่วมประชุมกับชาวบ้านบ้านด่านใต้
อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
28 พฤศจิกายน 2545
ณ ศาลาวัดบ้านด่านใต้

ผู้เข้าร่วมประชุม

แกนนำชาวบ้านในเขตอำเภอร่องคำ, อำเภอกมลาไสย, กิ่งอำเภอน้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ และ กิ่งอำเภोजังหาร, อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด และ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ประมาณ 40 คน

วาระการประชุม เป็นการปรึกษาหารือในการวางแผน เพื่อ ติดตามการแก้ไขปัญหาของรัฐบาล

รายละเอียดการประชุม โดยที่ผ่านมาจากกลุ่มชาวบ้านภายใต้ "สหพันธ์เกษตรกรผู้ประสมภัยน้ำท่วม" มีการร้องเรียนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด และมีการรับปากว่าจะแก้ไขปัญหาให้ และที่ผ่านมาจากชาวบ้านได้ขึ้นไปติดตามการแก้ไขปัญหาที่สำนักนายกรัฐมนตรี ปรากฏว่าเรื่องร้องเรียนของชาวบ้านยังไม่มีวี่แววที่เห็นหน้าใด ๆ และผู้นำชาวบ้านยังได้ข้อสรุปว่า ข้าราชการระดับท้องถิ่นเชื่อถือไม่ได้รับปากชาวบ้าน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น ส่วนการติดตามการแก้ไขอย่างจริงจังนั้นไม่ได้เกิดขึ้น

ฉะนั้นเพื่อเป็นการติดตามปัญหา และทำให้ข้าราชการเห็นว่าชาวบ้านเดือดร้อนจริง จึงต้องมีการไปทวงถามผลการแก้ไขปัญหาอีกครั้ง ซึ่งที่ประชุมได้ปรึกษาหารือในการแต่งตั้งคณะกรรมการชาวบ้าน ซึ่งมีการแบ่งกลุ่มชาวบ้านออกเป็น 6 กลุ่ม คือ

- 1) กลุ่มที่นำเสนอให้ข้าราชการ เห็นชอบให้ชาวบ้านเป็นคณะกรรมการร่วมในการแก้ไขปัญหา จำนวน 10 คน
- 2) กลุ่มนำเสนอสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และพูดถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการมีเขื่อนในลุ่มน้ำชี และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาของชาวบ้านด้วย จำนวน 20 คน
- 3) กลุ่มติดตามแก้ไขปัญหาค่าชดเชยน้ำท่วม 3 ปี จำนวน 15 คน
- 4) กลุ่มแก้ไขปัญหาหนี้สินที่เกิดขึ้นจากการถูกน้ำท่วมตลอด 3 ปี และนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาชีพหลังน้ำลด จำนวน 15 คน

- 5) กลุ่มแก้ไขปัญหเฉพาะพื้นที่ จังหวัดละ 15 คน เป็น 45 คน ซึ่งต้องมีการประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัด
- 6) กลุ่มคณะกรรมการที่ปรึกษา เป็นทีมงานที่ช่วยนำเสนอข้อมูล

ในที่ประชุม มีคำถามกับแกนนำว่า “เชื่อถือได้แค่ไหนว่ารัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ ที่ประสานผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดจะมาเจรจาด้วย”

แกนนำตอบว่า “ไม่แน่ใจเหมือนกัน เพราะทุกอย่างประสานงานผ่านผู้ว่าราชการ และ ถือว่าเป็นเพื่อนกัน คงไม่เสียคำพูดแน่นอน” ซึ่งที่ผ่านมากระบวนการประสานงานได้ยื่นหนังสือกับสว. จังหวัดร้อยเอ็ด และยื่นหนังสือกับสำนักนายกรัฐมนตรีส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อประสานงานกับรัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และแกนนำก็แสดงท่าทีแบบไม่แน่ใจเช่นเดียวกัน

สถานการณ์ของแกนนำในแต่ละหมู่บ้าน ได้มีการประกาศผ่านหอกระจายข่าวเพื่อให้ชาวบ้านได้ไปติดตามการแก้ไขปัญหที่จังหวัดในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2545 แล้ว แต่ก็ไม่แน่ใจว่าชาวบ้านจะมีความพร้อมเพียงพอมากน้อยเท่าใด เพราะที่ผ่านมาชาวบ้านดำเนินกิจกรรมอย่างนี้มา 2 ครั้งแล้ว แต่ครั้งก็ไม่มีความคืบหน้าใด ๆ เกิดขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญ และทำให้ทั้งแกนนำและชาวบ้านท้อแท้เหมือนกัน

ข้อสังเกตในการร่วมประชุม

1. การวางแผนการเคลื่อนไหวควรมีหลายแผน และมีคนทำหน้าที่ในการตัดสินใจหลัก
2. การติดตามการแก้ไขปัญห เป็นวันหยุดราชการ มีความเสี่ยงอยู่แล้วในการขอพบตัวแทนข้าราชการ
3. การเช็คข้อมูลหรือวางแผนในการเจรจา ต่อรองยังไม่รัดกุม
4. การประสานงานยังไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่

ชาวบ้านยังมีการวางแผนในการพบปะกับตัวแทนราชการ และรัฐบาล และนัดพบกันที่หน้าศาลากลางจังหวัด เวลา 09.00 น. และแกนนำชาวบ้านต้องทำหน้าที่ในการประสานงานกับชาวบ้านในหมู่บ้านตนเอง และใกล้เคียง

ธีรดา นามโห บันทีก

เวทีข้าราชการพบประชาชน

ณ องค์การบริหารส่วนตำบลดินคำ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

11 ธันวาคม 2545

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด
 2. นายอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด
 3. คณะกรรมาธิการการเกษตร
 4. สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 5. สำนักงานเกษตรจังหวัด
 6. องค์การบริหารส่วนตำบลดินคำ
 7. ประชาชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด และพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับความเดือดร้อน
- ผู้เข้าร่วมประมาณ 50 คน

ลักษณะการจัดเวที เป็นเวทีให้ชาวบ้านในเขตลุ่มน้ำชีตอนกลางนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้น จากกรณีน้ำท่วมหลายพื้นที่การเกษตร และ ข้าราชการนำเสนอแนวทางการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรหลังน้ำลด ซึ่งบรรยากาศเริ่มจากที่ชาวบ้านนำเสนอปัญหา

นายบุญเที่ยง บ้านเลิงคา ลุ่มน้ำชี

หากชาวบ้านไม่เดือดร้อนข้าราชการคงไม่ออกมาหา และสิ่งที่ชาวบ้านเดือดร้อนหนัก คือ ถนน หากราชการจัดการไม่ได้โอนถนนให้เอกชนได้ไหม หรือให้ชาวบ้านเช่าดูแล หากโอนไม่ได้ทำไม่ไหม หรือพัฒนาให้ดี หน่วยงานราชการไม่เคยมาดูแล เคยให้ความช่วยเหลือ คือ ข้าวเปลือก 1 ถึง 2 100 บาท

นายบุญผา สารรัตน์ ลุ่มน้ำยัง

“การพัฒนาประเทศได้ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ ต่อภูมิศาสตร์การไหลของน้ำ ซึ่งเป็นการรบกวนสิทธิของน้ำ คนแก้ไขปัญหาก็ไม่ได้ คือ คนไร่ ”

สาเหตุของน้ำยัง คือ

- 1) การสร้างฝายกัน และ
- 2) มีการทำลายป่าภูเขาไฟเผาตัดต้นไม้ปลูกอ้อยมีการสร้างโรงงานน้ำตาล รัฐบาลส่งเสริมให้ป่าไม้หมด

- 3) การจัดการชลประทานไม่มีประสิทธิภาพ
- 4) การสร้างการสร้างความคืบหน้าต่าง ๆ ด้านทางน้ำไหล เจ้าหน้าที่ของรัฐบอกว่าเป็นเพราะฝนตกหนัก
- 5) การบุกรุก ยึดครองธรรมชาติ เป็นของส่วนตัวทำให้น้ำไหลไม่ได้

เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาระยะยาว

1. ระดมความคิดเห็นจากหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อฟื้นฟูธรรมชาติ
2. ให้มีแผนแม่บทที่ไม่เอื้อประโยชน์ต่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นส่วนใหญ่
3. ทำการศึกษาวิจัยแนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำ โดยชุมชนท้องถิ่น และกรมชลประทาน ทำการศึกษาวิจัยร่วมกัน
4. ให้มีการขุดลอกให้ลึก ไม่ให้ตื้นเขิน

เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาระยะสั้น

1. ให้ขุดลอกหัวฝาย หนองน้ำตามธรรมชาติ ให้เก็บน้ำได้
2. ให้ทำประตูระบายน้ำเยอะ ๆ
3. ให้มีกรรมการบริหารจัดการน้ำ ควบคุมดูแล

ตัวแทนชาวบ้านจากอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

การให้ความช่วยเหลือชาวบ้านต้องให้ทันเวลาที่ ไม่ใช่ส่งมาหลังฤดูการเพาะปลูก รัฐบาลน่าจะส่งพันธุ์ข้าวมาก่อนไม่ใช่ส่งปุ๋ยปลอมมาให้ ส่วนสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้ น้ำท่วม คือ

1. ธรรมชาติ ได้เสื่อมโทรมไปไม่ได้ มีการตัดไม้ทำลายป่ามาก ลำพาวก็ตื้นมาก เวลาฝนตกมากเขื่อนก็ปล่อยน้ำออกมา ชาวบ้านก็ได้รับผลกระทบ
2. จากผลการกระทำของมนุษย์ คือ นักวิชาการ นักประดิษฐ์ สร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ แต่ก่อนน้ำขึ้นไม่มาก เพราะไหลออกได้ทุกทิศทาง ปัจจุบันมีการสร้างพนังกั้นน้ำขึ้น และมีการสร้างเขื่อน และทำไมเรียก "ฝาย" "เขื่อน" ซัด ๆ
3. การจัดการน้ำไม่ดี ไม่มีการจัดการ

ข้อเสนอต่อการแก้ไขปัญหาน้ำ

1. ให้ประกันชีวิตชาวนา เป็นการ "ประกันความเสี่ยง"
2. อยากให้รัฐชดเชยค่าเสียหาย ชาวนาเป็น "กระดูกสันหลังของชาติ" แต่ปัจจุบันเป็นอะไรไม่รู้ไหม เป็น "ชนชั้นรากหญ้า" หมายความว่าอย่างไร
3. เร่งแก้ไขปัญหาน้ำ หรือจ่ายเงินฟื้นฟู
4. แก้ไขปัญหา ซ่อมแซมถนน

นายตระกูล อรรถวิเศษ ตัวแทนจังหวัดร้อยเอ็ด

เดิมนั้นน้ำไม่ท่วม ไม่เดือดร้อน พอมีนโยบายก็มั่งง่ายไม่มีการศึกษาผลกระทบ คนที่รับกรรมที่สุด คือรากหญ้า ขอให้มีการศึกษาก่อนที่จะมีการก่อสร้างใด ๆ

เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา

1. อยากให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
2. ขอรับทราบรายชื่อเกษตรกรที่จะได้รับค่าชดเชย ไร่ละ 2,400 บาทด้วย
3. และกรณีที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรทำนาปรัง ศึกษาดีแล้วหรือยัง สภาพดินเหมาะสมไหม อยากให้คิดให้ดี

หลังจากนั้นก็ยังมีเกษตรกร ตัวแทนจากหลาย ๆ ฝ่ายนำเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไข ปัญหา ซึ่งตัวแทนข้าราชการก็แสดงความคิดเห็นต่อแนวทางต่าง ๆ ซึ่งเป็นการพูดประเด็นการจ่ายค่าเสียหายน้ำท่วมเป็นหลัก ซึ่งจังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับค่าชดเชย 2,600 ล้านบาท พื้นที่เสียหาย 541 แสนไร่ จ่ายไร่ละ 301 บาทต่อไร่ ซึ่งแยกเป็นพื้นที่นาไร่ละ 243 บาท ,พืชไร่ไร่ละ 289 บาท ,พืชสวน ไร่ละ 369 บาท

ปิดเวที 18.30 น.

ธีรดา นามโห บันทึกร

ประชุมชาวบ้านบ้านพนัส
ตำบลแสนสุข อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด
5 มกราคม 2546 ณ ลานวัดบ้านพนัส

ผู้เข้าร่วมประชุม

ชาวบ้านบ้านพนัส ประมาณ 30 คน ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ลงมาฝึกงานด้วย เจ้าหน้าที่โครงการ จำนวน 2 คน

วาระการประชุม

- วาระที่ 1 การชี้แจงโครงการโขงชีมูล
- วาระที่ 2 การชี้แจงโครงการสิทธิชุมชนศึกษา ภาคอีสาน
- วาระที่ 3 แนวทางการทำงานร่วมกัน
- วาระที่ 4 อื่น ๆ แนะนำนักศึกษา และ การจัดเก็บข้อมูล

รายละเอียดการประชุม

วาระที่ 1 การชี้แจงโครงการโขงชีมูล

บุญทอง สะดวก อธิบายโครงการโดยรวมของโขงชีมูลที่เป็นโครงการจัดหาน้ำขนาดใหญ่ของรัฐ มีแนวคิดที่จะผันน้ำจากแม่น้ำโขงเข้ามาลงแม่น้ำชี และมูล โดยการสร้างคลองส่งน้ำจากปากห้วยหลวง จังหวัดหนองคาย มาถึงน้ำที่หนองหานกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี และลงที่ลำปาว ส่งต่อแม่น้ำชี และมูลต่อไป

จากการดำเนินโครงการทั้งหมด 42 ปี ตั้งแต่ปี 2535 และปัจจุบันเสร็จสิ้นไปแล้วระยะที่ 1 ซึ่งเป็นการสร้างเขื่อนในแม่น้ำมูลและชี และแม่น้ำสาขารวม 13 ตัว และฝายเก็บน้ำ 1 ตัว คือ ห้วยหลวง และยังมีการสร้างคลองส่งน้ำ คันดินกันน้ำด้วย เหลืออีก 2 ระยะ และตามโครงการจะเสร็จสิ้นภายในปี 2576

จากการดำเนินโครงการมาจนถึงปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรและพื้นที่ทำกินของเกษตรกรอย่างชัดเจน คือ พื้นที่ราชีโคส จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งชาวบ้านลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อปกป้องผืนป่าทาม พื้นที่ชุ่มน้ำที่เหลือในปัจจุบันกว่า 50,000 ไร่ แต่เมื่อมีการสร้างเขื่อนราชีโคสและมีการเก็บกักน้ำ ปรากฏว่าน้ำได้ท่วมพื้นที่ป่าทามที่ชาวบ้านใช้เป็นแหล่งทำกิน หาของป่า เด็ยงสัตว์ พืชอาหารตามธรรมชาติ

เขื่อนพนมไพร ยโสธร ก็เป็นหนึ่งในโครงการโครงการโขงชีมูล ตามโครงการจะเป็นแหล่งรับน้ำขนาดใหญ่ของลุ่มน้ำชีด้วย ฉะนั้นการรับรู้ข้อมูลของชาวบ้านน่าจะเท่าทันสถานการณ์ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาได้ทัน่วงทีด้วย

วาระที่ 3 แนวทางการทำงานร่วมกัน

ชาวบ้านเสนอให้แกนนำชาวบ้านที่เป็นผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้าน (5,6) เป็นตัวแทนในการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนคนอื่น ๆ จะดูหน้าที่ของแกนนำเป็นสำคัญ

วาระที่ 4 อื่น ๆ

แนะนำนักศึกษาฝึกงาน จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม นักศึกษาปีที่ 3 วิชาเอกการพัฒนาชุมชน ซึ่งจะมาศึกษาประเด็นผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมของการจัดการน้ำของรัฐ และการเปลี่ยนแปลงของฐานทรัพยากรชุมชน ซึ่งจะใช้เวลาในการศึกษา ประมาณ 3 เดือน

ข้อสังเกต

เป็นการอธิบายที่เป็นนามธรรม และการอธิบายครั้งเดียวไม่สามารถทำให้ชาวบ้านเข้าใจ และนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันได้ นอกจากนี้การประสานชาวบ้านในครั้งนี้ เป็นการไม่เจาะจงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นลักษณะการสร้าง ความเข้าใจกับทุกกลุ่ม ซึ่งทำให้ประสบการณ์ หรือ การรับรู้เรื่องราวเดียวกันได้ไม่เท่ากัน

**ประชุมเครือข่ายพันธมิตรในการทำงาน
ณ อาสนมพอสวงน ที่ที่พนมไพรโครงการนำร่อง ฯ
25 มกราคม 2546**

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ผู้นำชาวบ้าน บ้านพนัส บ้านท่าลาด บ้านดอนแดง บ้านคงสว่าง ประมาณ 20 คน
2. เจ้าหน้าที่โครงการประชุมชน จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 3 คน
3. เจ้าหน้าที่โครงการนำร่อง ฯ จำนวน 4 คน
4. เจ้าหน้าที่โครงการศึกษาชุมชนศึกษา จำนวน 3 คน

วาระการประชุม

- 1) เรื่องแจ้งให้ทราบ
 - คณะอนุกรรมการในการแก้ไขปัญหาสมัชชาคนจน
 - เวทีสรุปบทเรียนการจัดการทรัพยากร วันที่ 29 - 30 มกราคม 2546
 - กิจกรรมบุญกุ่มข้าวใหญ่
 - อื่น ๆ
- 2) เรื่องสืบเนื่อง
 - 2.1 สถานการณ์ชุมชน
 - 2.2 สถานการณ์องค์กรภายนอกที่เข้าทำงานร่วมกับชุมชน
- 3) ทิศทางการทำงานร่วมกัน

รายละเอียดการประชุม

ประเมินสถานการณ์ในปัจจุบัน

รัฐบาลทักษิณพยายามสร้างความเป็นธรรมให้พวกเราด้วยกัน (ชัดแจ้ง) กันเองไม่ว่าจะเป็นเรื่ององค์กร รัฐบาลจะเข้ามาจัดการเอง จะมีการประชุมปลายเดือนมีนาคม สถานการณ์ตอนนี้ไม่มี ความเคลื่อนไหว,นิ่ง อาจเนื่องมาจากมีงานภายในมากขึ้น อยากให้พี่น้องไปจัดนิทรรศการที่หน้า ทำเนียบปลายเดือนมกราคม-ต้นกุมภาพันธ์

ภารกิจของแต่ละองค์กร

องค์กร	เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	กระบวนการทำงาน	กลุ่มเป้าหมาย	แนวทางการดำเนินงาน	ข้อจำกัด
1) โครงการป่าชุมชนจังหวัดสุรินทร์	สนับสนุนองค์กรชุมชนในการจัดการป่า <u>ภารกิจ</u> -ติดตามการฟื้นฟูป่า -หนุนเสริมการจัดการป่า ประสานกองทุน ธุรกิจชุมชน	1.จัดตั้งองค์กรชุมชน 2.สนับสนุนกิจกรรม ธุรกิจชุมชน 3.ประสาน ติดตาม การดำเนินงานระดับ นโยบาย	8 ชุมชน 9 หมู่บ้าน	1.ประสานงานแกนนำ 2.ติดตามการแก้ไขปัญหา	1.งบประมาณในการดำเนินงานหมดแล้ว 2.คนทำงานน้อย 3.พื้นที่ดำเนินงานเยอะ
2) โครงการนำร่อง 4 ภูมินิเวศน์ร้อยเอ็ด	สนับสนุนองค์กรชุมชนในการบริหารจัดการกลุ่มและสามารถพัฒนาระบบการผลิตของครัวเรือนได้อย่างยั่งยืน และมีกองทุนในการส่งเสริมการทำงานในระดับพื้นที่	ส่งเสริมกิจกรรมการเกษตรในแปลง และกิจกรรมอื่น ๆ ของกลุ่ม	เกษตรกร 35 ครัวเรือน จากบ้านดอนแดง , ท่าลาด , พันธ์	1.ส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพึ่งตนเอง 2.ประสานกิจกรรมกับกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ 3.ขยายจำนวนสมาชิก	1.ทำงานเฉพาะกลุ่ม 2.ไม่มีอิสระในการทำงาน เพราะอยู่ภายใต้การบริหารของรัฐ
3) โครงการสิทธิชุมชนศึกษา	สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนเพื่อศึกษาการถูกละเมิดสิทธิชุมชน สิทธิการจัดการทรัพยากร และค้นหาทางเลือกในการจัดการทรัพยากรเพื่อพัฒนาและฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น	1.สร้างความเข้าใจกับชุมชน 2.จัดทีมวิจัยไต่บ้าน 16 คน 3. สร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านประเด็นปัญหาของชุมชน 4.สร้างเครือข่ายเพื่อใช้สิทธิในการจัดการทรัพยากรร่วมกัน 5.สร้างองค์ความรู้ท้องถิ่น	บ้านพนัส และ หมู่บ้านเครือข้าย (8 ชุมชน 9 หมู่บ้าน)	1.สร้างกระบวนการเรียนรู้ตนเอง 2.พัฒนา ฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น 3. สนับสนุนการใช้สิทธิชุมชน	1.การสร้างความรู้ความเข้าใจกับชุมชนได้ยาก 2.เป็นลักษณะการศึกษาที่ต้องใช้เวลาในการสร้างการเรียนรู้ และ ไม่ทันท่วงทีต่อการแก้ไขปัญหา 3.ชาวบ้านไม่เคยผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบนี้ หรือ หากมีกระบวนการเรียนรู้ก็ไม่บ่อย

การกำหนดบทบาทการหนุนเสริมในการทำงานร่วมกัน เป็นภารกิจที่เจ้าหน้าที่แต่ละส่วนต้องไปทำความเข้าใจ วางแผนงานร่วมกันภายหลัง

นายชอบ สุธบอนด์ ได้เล่ากรณีถูกจับกุม (รายละเอียดตามการประชุม 4 กุมภาพันธ์ 2546)

ปิดประชุม 15.00 น.

วิไล นามไท บันทึก

ประชุมชาวบ้านบ้านคอนแดง
ตำบลขามเฒ่า อำเภอนมโหรี จังหวัดร้อยเอ็ด
ณ ศาลาวัดบ้านคอนแดง 4 กุมภาพันธ์ 2546

ผู้เข้าร่วมประชุม

ชาวบ้านคอนแดงประมาณ 50 คน และเจ้าหน้าที่จากโครงการนำร่อง ฯ 1 คน ,เจ้าหน้าที่โครงการประชุมชน สุรินทร์ 1 คน , เจ้าหน้าที่โครงการสิทธิชุมชน 2 คน ผู้นำชาวบ้านบ้านพนัส 2 คน

วาระการประชุม

ประเด็นที่ปรึกษาหารือ คือ การจัดการประชุมชนคงเดิม และแนวทางการจัดการร่วมกัน

รายละเอียดการประชุม

จากการเปิดเวทีที่ห้องทอผ้าที่ถูกต้องเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2545 ประมาณ 30 นาที ชาวบ้านให้ความสนใจ และ มีการอธิบายเพิ่มเติมและเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ของปัญหาที่ไม่แตกต่างกัน เพียงแต่ช่วงเวลามีความความแตกต่างกันเท่านั้นเอง เช่น ประเด็นพื้นท้อง 2 ตำบล (ขามเฒ่า และ แสนสุข) เคยต่อสู้และสามารถเข้าไปจัดการประชุมชนได้สำเร็จ ซึ่งนับตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นมาที่พื้นท้อง 6 ชุมชน 9 หมู่บ้าน 2 ตำบลที่ร่วมมือกันต่อสู้กับนายทุนให้รื้อป่าบุคาธิปัดสอยออกจากพื้นที่ และสามารถจัดการเป็นประชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

ปัจจุบันชาวบ้านเห็นผลดีที่เกิดขึ้นจากการมีประชุมชน คือ

- 1) เป็นพื้นที่หาอยู่หากิน เก็บเห็ด หักฟืน เก็บผัก
- 2) พื้นที่เลี้ยงสัตว์
- 3) ไร่สอยไม้
- 4) มีป่าธรรมชาติที่กำลังฟื้นตัว และ เห็นความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น
- 5) เป็นสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของ

สภาพปัญหาในปัจจุบัน คือ

- 1) การบุกรุกพื้นที่หัวไร่ปลายนา
- 2) มีการจับถือเป็นเจ้าของ (จับถือมีความต่างจากจับจอง คือ จับถือ เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐมาจัดการถึงจะยอม ส่วนจับจอง คือ จับจองเป็นพื้นที่ของตนเองไม่ยอมออกจากพื้นที่)
- 3) การทำความเข้าใจในเรื่องกฎ ระเบียบไม่ทั่วถึงกัน

การแก้ไขปัญหของชุมชนที่ผ่านมา คือ

- 1) มีการดักเตือน และปรับ
- 2) บางครั้งคณะกรรมการก็ไม่สามารถทำหน้าที่ได้

กฎกติกา การรักษาป่า

- 1) ห้ามตัดไม้ที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางตั้งแต่ 10 เซนติเมตรขึ้นไป (ในเขตป่าอนุรักษ์)
- 2) เขตอนุรักษ์ห้ามตัดไม้เลย ในเขตป่ามีการแบ่งพื้นที่ให้ชาวบ้านใช้ประโยชน์ในเขตรอบนอก ส่วนพื้นที่ในพื้นที่ยุรักษ์ตัดได้เฉพาะไม้ยูคาลิปตัส
- 3) หากมีคนฝ่าฝืนปรับตามเนื้อไม้ ตั้งแต่ 300 – 500 บาทต่อตัน
- 4) กรณีที่มีการใช้ประโยชน์จากไม้ในป่าชุมชน ในกรณีแยกครัวเรือนใหม่ สามารถขอตัดต้นไม้จากคณะกรรมการได้ 1 ตัน โดยการปลูกทดแทนอีก 10 ตัน

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- 1) ประชุมคณะกรรมการป่าชุมชนทั้ง 9 หมู่บ้าน
- 2) จัดทำแนวเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน
- 3) ทหาวิธีการช่วยเหลือผู้ต้องหา

พ่อชอบ สุดบ่อนิด ได้อธิบายถึงกรณีที่มีผู้ต้องหา 7 คนที่ถูกจับในกรณีตัด รื้อถอนป่ายูคาลิปตัส เมื่อปี 2537 ปัจจุบันพื้นที่คืออาณาเขตแล้ว และกำลังต่อสู้ในคดีแพ่ง ซึ่งต้องชดใช้ค่าเสียหายจำนวน 3,198,300.82 บาท คอกเบี้ยอีก 7.5 เปอร์เซ็นต์ รวมแล้วประมาณ 8 ล้านบาท นอกจากนี้ในการต่อสู้คดีในชั้นศาลแต่ละครั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายครั้งละ ประมาณ 5,000 บาท

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยากให้ชาวบ้านได้ช่วยเหลือกันในการรักษาตลาดเช้า – เย็น ของเราไว้ และช่วยเหลือกันในการต่อสู้คดีต่อไป

ปิดประชุม 5 ทุ่ม

ธีรดา นามโห บันทึกร

- 22.นางโกสธ สุธงสาร (ชาวบ้าน)
 23.นายถาวร พอดฤก (อาวุโส)

วาระที่ 1 ชี้แจงโครงการศึกษา เรื่องสิทธิชุมชนศึกษา

โครงการสิทธิชุมชนศึกษา เป็นการศึกษาถึงสิ่งที่ชุมชนถูกละเมิดในประเด็นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิส่วนรวมของชุมชน ถูกละเมิดอย่างไร และที่สำคัญ ชุมชนมีกระบวนการเรียกร้องสิทธิ และใช้สิทธิของตนเองอย่างไรบ้าง เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ หรือกระบวนการใช้สิทธิของชุมชนที่ผ่านมาให้สามารถนำมาเป็นแบบแผนในการปฏิบัติของชุมชนต่อไป

การศึกษาต้องอาศัยคนในชุมชนร่วมกระบวนการทุกขั้นตอน เพราะการศึกษาไม่ได้เน้นเอาข้อมูลอย่างเดียว แต่เป็นการสร้างการเรียนรู้ และค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

วาระที่ 3 การจัดการทรัพยากรป่าชุมชนคงเค็ง และขบวนการเคลื่อนไหวของชาวบ้าน

ช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงของป่าชุมชนคงเค็ง

ประมาณ ปี 2503 - 2504 ชาวบ้านปลูกแดงโมซาย เก็บพันธุ์เอง (พันธุ์พื้นบ้าน) เนื่องจากน้ำท่วมพื้นที่การเกษตร ชาวบ้านเลยต้องบุกบุกป่าพากันถากถาง เพื่อเข้าไปปลูกพืชระยะสั้น เช่น แดงโม ถั่ว ปลูกปอ ในส่วนสภาพป่าช่วงนั้นเมื่อชาวบ้านได้บุกบุกก็ทำให้สภาพป่าไม่หนาแน่น มีต้นไม้เหลือเป็นหย่อม ๆ

2507 - 2508 ชาวบ้านเริ่มบุกบุกป่ามากขึ้นในช่วงนี้เนื่องจากมีบริษัทเอกชนได้นำเมล็ดพันธุ์แดงโมดั่งเก (USA) แดงโมพันธุ์ baby , ชาวบ้านได้เก็บเกี่ยวผลผลิตและขายได้ราคาดี ในขณะที่ป่าคงเค็งถูกถากถางจนโล่งเตียนกลายเป็นป่าเสื่อมโทรม และเริ่มมีการแบ่งพื้นที่เป็นโซนของโคตรของมัน มีการปลูกปอกระเจาหมุนเวียนด้วย

2508 นายอำเภอพนมไพรแจ้งจับชาวบ้านที่เข้าไปบุกบุกป่า ทำลายป่า เพื่อเพาะปลูกพืช จำนวน 120 คน ปรับคนละ 20 บาท ทำให้ชาวบ้านเลิกทำกินในป่า

หลัง 2508 ชาวบ้านทำสาดได้ตัดต้นไม้ไปเผาถ่าน และพื้นที่รอบ ๆ ป่าบางพื้นที่ชาวบ้านก็ปลูกแดง สภาพต้นไม้ถูกตัดเผาถ่านมาก

2524 - 2525 มีบริษัทเอกชนเสนอใช้พื้นที่ ปลูกไม้แดง,ข้าวโพดอ่อน,ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม,มะเขือเทศ แต่ชาวบ้านตอบปฏิเสธ

2530 กำนันชวน เต็มใจ ได้พาชาวบ้านภูค่น้ำใสจับจองและบุกบุกป่า เพื่อปลูกยูคา

2533 กำนันชวน เต็มใจ ต.กุดน้ำใส ได้เปิดเวทีประชุมชาวบ้านที่บ้านพนัส และบอกว่าทางราชการจะมาปลูกพืชกินได้ เช่น มะม่วง, มะขาม, ฝรั่ง, ไม้จู้ ซึ่งเป็นไม้ผลที่กินได้ทั้งหมด โดยอ้างว่ากรมป่าไม้จะเข้ามาดำเนินการ แต่ชาวบ้านคัดค้าน และให้ยกเลิก

2533 เริ่มปลูกยูคา บ้านท่าลาด บ้านท่าวารี บ้านท่าเลี้ยว เป็นพื้นที่ประมาณ 300 ไร่ โดยวิธีการเกดต้นไม้ธรรมชาติที่อยู่เดิมออก เพื่อปรับดินให้เป็นร่อง และได้จ้างชาวบ้านท่าลาดปลูก จากนั้นได้เกรดเตาถ่านชาวบ้าน มีการยิงตาวัว - ควาย ของชาวบ้านท่าลาดจึงได้เกิดเหตุการณ์ต่อต้าน และอีกประเด็นที่ชาวบ้านลุกขึ้นต่อต้าน คือการปลูกยูคา ซึ่งมีผู้ใหญ่บ้านพนัสเข้าไปเกี่ยวข้องกับข้ายังมีปัญหาหลายด้าน จากนั้นชาวบ้านจึงเสนอให้ลาออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และแล้วก็ได้ลาออก ขณะที่เกรดป่าชาวบ้านได้เข้าถามทางราชการว่าจะทำอะไรแต่ไม่ได้คำตอบ

จากนั้นนายขอบและคณะได้ตระเวนคุยกับชาวบ้านที่ได้เข้าไปใช้ประโยชน์ร่วมในประเด็นการต่อต้านการปลูกยูคา

2535 ได้มีการเคลื่อนไหว เนื่องจากเป็นช่วงของการปลูกป่ายูคาชาวบ้านไม่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่า เพราะทางราชการได้ห้ามไว้ว่า 1. ห้ามเข้าไปเลี้ยงสัตว์ 2. ไม่ให้เข้าไปใช้ประโยชน์ พืชของป่า 3. ห้ามปลูกพืชในป่า จากนั้นชาวบ้านได้เข้าพบรองผู้ว่าฯ ภูพานิระ โดยได้ให้สัญญากับชาวบ้าน 1 เดือนว่าจะให้คำตอบ แต่ทางราชการก็เลื่อนไปเป็น 3 เดือน ชาวบ้านได้เข้าไปทวงถามทางจังหวัดแต่ไม่มีความคืบหน้าแต่ประการใด และได้ให้แนวคิดกับชาวบ้านว่า ต้องทำสายยูคา บ.ดอนแดง บ.ท่าวารี เริ่มมีการเคลื่อนไหวโดยการขยายคำพูด การพูดคุยกันตัวต่อตัว ช่วงขณะที่มีการประชุมก็มีเจ้าหน้าที่มาสอดแนม

ปลาย 2535 - 2536 ได้มีการเคลื่อนไหวในพื้นที่ตลอด เพื่อหาพันธมิตร

19 กันยายน 2536 ชาวบ้านได้ประชุมที่บ้าน พ่อใหญ่วรรณ ครั้งสุดท้ายเพื่อวางแผนการต่อสู้ (พ่อวิ พ่อวรรณ พ่อเสาร์ พ่อสม พ่อรวย พ่อไสว) ทั้งนี้ชาวบ้านได้เข้าไปจังหวัดและยื่นคำขาดว่าจะตัดต้นไม้กับทางจังหวัดแล้ว (โดยมีที่ปรึกษา ครู)

20 กันยายน 2536 ตัดต้นไม้การะบวนการวางแผนในการต่อสู้ การวางแผนจรรยาภรณ์วันตัด เพื่อก่อการในพื้นที่โดยแบ่งเป็นฝ่ายต่าง ๆ คือ

- ฝ่ายประสานผู้สื่อข่าว เขียนใบปลิว พ่อไสว
- ฝ่ายม้าเร็วประสานพี่น้องแต่ละพื้นที่ พ่อขอบ
- ฝ่ายรักษาความสงบ พ่อวิ
- ฝ่ายเกรียงเสียง ควบคุมมวลชน พ่อเสาร์
- ฝ่ายควบคุมการตัดต้นไม้ พ่อวรรณ

จากนั้นชาวบ้านยังมีกลยุทธ์ในการหลอกทางจังหวัดว่าจะตัด 8.00 น. แต่ชาวบ้านก็ได้เริ่มตัด 6.00 น. โดยการรวมพลหน้าบ้านไกรหน้าบ้านมันในเวลา 05.00 น. โดยมีชาว

บ้านประมาณ 2,500 คน จัดเสร็จตอนหัวประมาณ 9.00 น. ผู้ว่าราชการ ,ตำรวจเดินทางมาถึง
ปรากฏว่าชาวบ้านตัดยุคาคหมดแล้ว

2 กุมภาพันธ์ 2537 มีหมายจับชาวบ้าน 11 คน แต่ถูกจับ 7 คน และมีการประกันตัว โดยครูใหญ่(นายสมศักดิ์ มุขม่อง) ช่วงถูกจับมีการสอบสวนแต่ผู้ต้องหาให้การปฏิเสธทั้งหมดข้อกล่าวหา และยังบอกว่าจะให้การขึ้นศาล

9 มีนาคม 2537 พ่อเสาร์ได้เข้าไปประชุมร่วมกับ นายบำรุง คะโยธา จากนั้นได้มีการชุมนุมในพื้นที่ 9 วัน โดยมีข้อเรียกร้อง 3 ข้อ คือ 1.ปล่อยตัวผู้ต้องหาโดยไม่มีเงื่อนไข 2. ให้ออกจากยุคาคทั้งหมด ยกเลิกโครงการโดยสิ้นเชิง 3. คืนอำนาจการจัดการทรัพยากรป่าให้ชุมชนจัดการ

17 มีนาคม 2537 นายม่อง เฒ่าอื้อ ได้ส่งต้นยุคาคให้กับผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดได้ส่งมอบให้นายอำเภอ จากนั้นนายอำเภอได้จัดตั้งกรรมการป่า บ้านละ 13 คน โดยมี ส.ส. ระวี เป็นประธาน ยังมีข้อเสนอสองข้อ คือ 1. ให้ออกจากยุคาคออก 2. ให้ออกจากยุคาคไว้ และให้ชาวบ้านได้โหวต ปรากฏว่าให้ออกจากยุคาคออกจากพื้นที่ป่า แต่จะให้ออกจากยุคาคอย่างไรถึงไม่ผิดกฎหมาย จึงมีข้อเสนอว่า 1. ทำการฟื้นฟูป่า โดยประกาศให้คนทั้งภายในและภายนอกทราบว่า จะทำการฟื้นฟูสภาพป่า

26 มีนาคม 2537 คำสั่งจากอำเภอให้ออกจากยุคาคออกจากพื้นที่ที่เหลือ ไม่ได้ตัด 300 ไร่ คือให้คงไว้ 300 ไร่

ปี 2538 มีการจัดกิจกรรม ผ้าป่าร่วมน้ำใจสูงตงเค็ง โดยมีกิจกรรม คือ 1. ฟื้นฟูป่าเป็นกองทุน 2. ซื้อม้าไม้ 3. ช่วยเหลือผู้ต้องหาที่โดนคดี โดยมีการจัดตั้งกรรมการหมู่บ้านละ 5 คน เพื่อเป็นกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนตงเค็ง

ปี 2539 นายปราโมทย์ ผลบุญไญ โครงการป่าชุมชนลงมาเก็บข้อมูลงานวิจัย "การจัดการป่าแบบมีส่วนร่วม" โดยได้มีกิจกรรม คือ 1. การตรวจป่า 2. จัดกิจกรรมฟื้นป่า การปลูกป่า

ปลายปี 2539 นายไสว มาลัย ได้เข้าร่วมประชุมกับมูลนิธิกรูทิม และได้ร่วมเคลื่อนไหวกับสมาชิกคนจน ในประเด็นให้ชาวบ้านช่วยเหลือเงินฟื้นฟู /เริ่มมีการประสานกับพันธมิตรภายนอก/มีการตั้งกฎกติกาในการดูแลป่า /ตรวจป่า/การเข้าไปใช้สอยจากป่า และการอนุรักษ์ป่า

ปลายปี 2540 นายวินิจ เตชะไพบูลย์ ได้ตั้งกองทุนผ้าป่าทอดป่าตงเค็ง มติ ครม. 14 มีนาคม 2540 อนุมัติงบกองทุนฟื้นฟู 8 ล้านบาท ผ่าน อบต. ชาวบ้านให้ทบทวนผ่านบัญชีชาวบ้าน แต่ยังไม่มีความคืบหน้า

20 มกราคม 2542 นายระวี รัฐมนตรีช่วย 4 ได้เสนอข้อเสนอสู่ชาวบ้าน
อีกรอบ แต่ก็ยังได้มติเหมือนเดิม

2 พฤษภาคม 2543 ก็ยังมีมติ เหมือนเดิม

ปี 2545 ชาวบ้านได้ยื่นหนังสือให้ ประพัฒน์ ที่หน้าท่าเนียบ แต่ภาครัฐได้
ปฏิเสธในเรื่องการจัดการป่าโดยชุมชน และให้ชาวบ้านยอมรับแผนของกรมป่าไม้ 5 ปี โดยแผน
ของชุมชน 8 ล้าน โดยที่ยังยืนยันในแผนของตนจะได้ ปีละ 7 แสนบาท ,ถ้ายอมรับแผนของกรม
ป่าไม้จะได้ปีละ 3 แสนบาท

ความเปลี่ยนแปลงของน้ำ

ความเปลี่ยนแปลง อดีตน้ำขึ้นเร็ว - ลดเร็ว , ปัจจุบันน้ำขึ้นเร็ว - ลงช้า เนื่องจาก
การพัฒนาของรัฐ การสร้างเขื่อน

2530 น้ำไม่ท่วม

2521 - 2522 น้ำท่วมหนัก

2523 เริ่มทำถนน เสร็จ 2526 / 2527 ไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน

2528 เริ่มสร้างเขื่อนพนมไพร เสร็จ 2541 เริ่มกักน้ำ 2542

2543 - 2544 - 2545 เริ่มท่วมหนัก

หากจะพัฒนาชุมชนให้เป็นปึกแผ่น พอลูกพอกิน ชาวบ้านมีการระดมความคิด
เห็นว่าต้องประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ต้องมีการรวมกลุ่ม
2. เศรษฐกิจดีพออยู่ พอกิน
3. สุขภาพดี
4. ทรัพยากร/สิ่งแวดล้อมดี/เหมาะสม
5. สัมพันธ์/เอื้ออาทรประเพณีเข้มแข็ง

วาระที่ 2 นำเสนอข้อมูลชุมชน

ชาวบ้านได้ช่วยกันแก้ไข เพิ่มเติมข้อมูล

วาระที่ 4 อื่น ๆ

ในการประชุมครั้งต่อไปอยากให้ทางโครงการออกหนังสือเชิญเหมือนเดิม เพื่อที่จะทำให้
แกนนำเกิดความเคยชินก่อน

ปิดประชุมเวลา 14.45 น.

บุญทอง สะดวก บันทึก

รายงานการประชุมบ้านพนัส ครั้งที่ 2
ต.ชานูวรรณ อ.พนมไพร จ.ยโสธร
5 กุมภาพันธ์ 2546

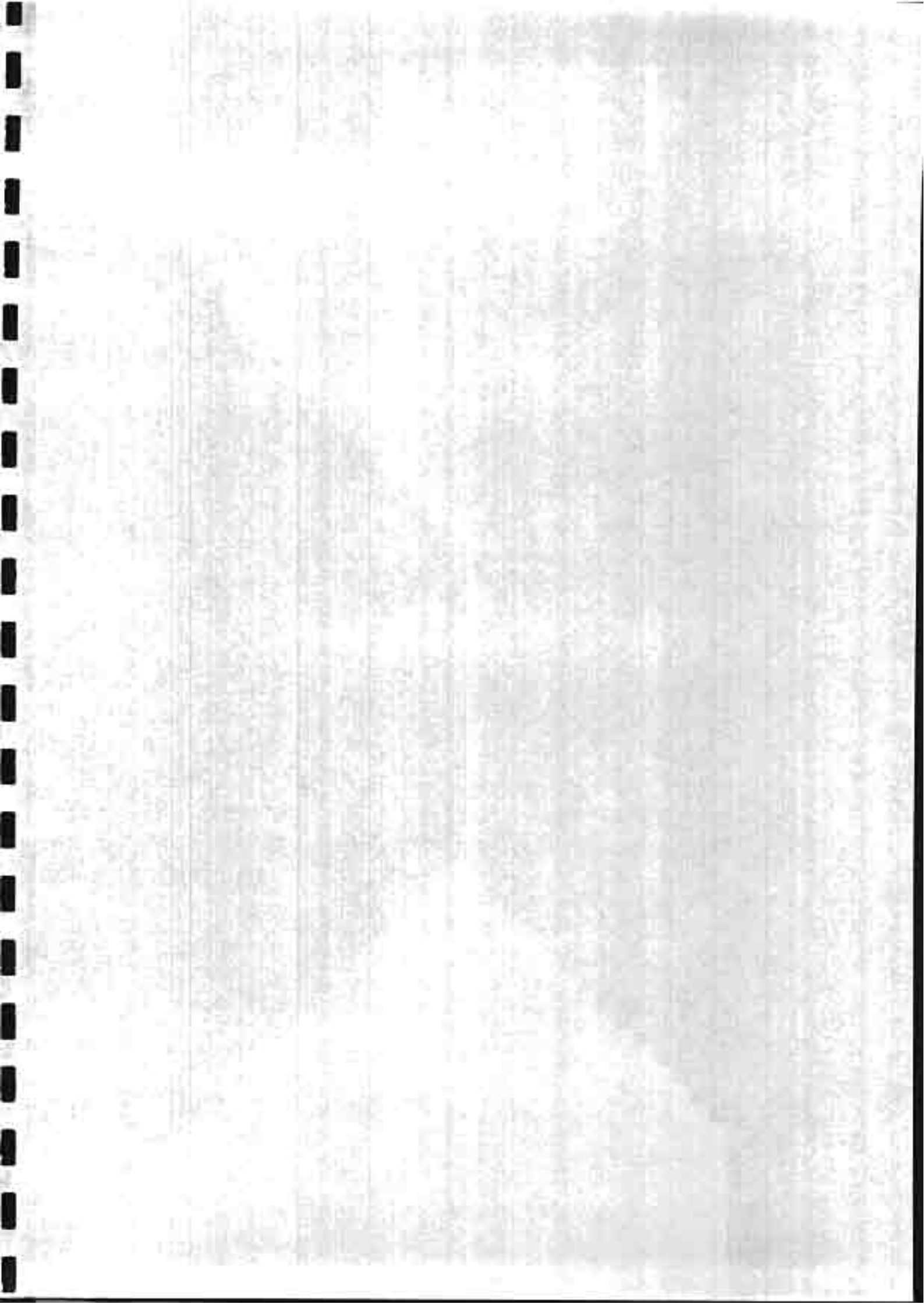
วาระการประชุม

- 1.ชี้แจงโครงการสิทธิชุมชนศึกษา
- 1.1กระบวนการดำเนินงาน
- 2.นำเสนอข้อมูลชุมชน
- 3.ประเด็นการจัดการป่าชุมชน
- 4.แนวทางการทำงานร่วมกัน
- 5.อื่น ๆ

ผู้เข้าร่วมประชุม/ตำแหน่ง

1.นายสาย	เจริญ	(อมส.)
2.นายจินดา	ครุผาด	(ผช.ผญบ.ม.6)
3.นายคำพูน	โททัสสะ	(อบต.ม.5)
4.นายเพชร	สันธิกา	(ผช.ผญบ.ม.5)
5.นายวิเศษ	รจนาสม	(กก.กองทุนหมู่บ้าน ม.6)
6.นางส้อย	พลพฤกษ์	(กลุ่มน้ำร่องฯ ม.6)
7.นางหนูจอน	คำมะสุน	(กลุ่มแม่บ้าน ม.5)
8.นางสมหวัง	จันทร์คำภา	(กก.น้ำร่อง ม.5)
9.นางกัน	คำมะสุน	(อสม. ม.5)
10.นายหนูภา	เมมโตน	(หัวหน้าทีมกลองยาว ม.5)
11.นายสม	เจาะจง	(ผู้อาวุโส ม.5)
12.นางอระพิน	เกาะกึ่ง	(กก.ป่าชุมชน)
13.นายทองคำ	คำมะนา	(สมาชิกน้ำร่องฯ ม.6)
14.นายสมาน	รัตนพิมพ์	(ผู้อาวุโส - ประธานสหกรณ์ร้านค้าชุมชน)
15.นายสุทัศน์	มาลัย	(ผู้อาวุโสฯ ม.5)
16.นายหนู	อินทรบุตติ	(ผู้อาวุโส หมอยาพื้นบ้าน))
17.นายขอบ	สุดบ่อนิด	(กก.ป่าชุมชน)
18.นายทรัพย์	สิงห์ลอ	(กก.หมู่บ้าน)
19.นางทองจันทร์	คำมะสุน	(ประธานกองทุนเงินล้าน)
20.นายไสว	มาลัย	(อบต.)
21.นายโชติ	เกาะกึ่ง	(ชาวบ้าน)

ส่วนที่ 3 รายงานกิจกรรม กรณีลุ่มน้ำมูน (NE2)

รายงานผลการดำเนินงาน 3 เดือน (พฤศจิกายน 2545 - มกราคม 2546)
โครงการสิทธิชุมชนศึกษา ภาคอีสาน
กรณีศึกษาภูสีฐาน

กิจกรรมในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นกิจกรรม เพื่อจัดทำฐานข้อมูล ซึ่งกรณีลุ่มน้ำซิมมีกิจกรรมหลัก คือ การประชุมชาวบ้าน และ กิจกรรมรณรงค์ร่วมกับเครือข่ายพันธมิตรอื่น ๆ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

1. ประชุมชาวบ้านในระดับพื้นที่

วัน / เดือน / ปี	กิจกรรม	หมายเหตุ
23 พฤศจิกายน 2545	ประชุมชาวบ้านประจำเดือน ครั้งที่ 4 ณ บ้านโนนปาก่อ จังหวัดมุกดาหาร	ภาคผนวก 1 (ก) ไฟล์ : รายงานการประชุมชาวบ้านครั้งที่ 4
8 ธันวาคม 2545	ประชุมวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน ณ อาศรมไทรบ้านดอนแดง จังหวัดมหาสารคาม	ภาคผนวก 1 (ข) ไฟล์ : รายงานจัดทำฐานข้อมูล
23 ธันวาคม 2545	ประชุมชาวบ้านครั้งที่ 5 ณ บ้านโนนปาก่อ จังหวัดมุกดาหาร	ภาคผนวก 1 (ค) ไฟล์ : รายงานการประชุมชาวบ้านครั้งที่ 5

2. กิจกรรมรณรงค์นอกพื้นที่

วัน / เดือน / ปี	กิจกรรม	หมายเหตุ
24 ธันวาคม 2545	รณรงค์หยุดแก้ไขปัญหามลพิษด้วยความรู้ ณ ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น	ภาคผนวก 2 (ก) ไฟล์ : รณรงค์หยุดใช้ความรุนแรง

รายงานการประชุมชาวบ้านครั้งที่ 4/2545
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กรณีป่าภูสีฐาน)
วันเสาร์ที่ 23 พฤศจิกายน 2545 เวลา 10.00 น.
ณ ศาลากลางหมู่บ้าน บ้านโนนปากก่อ

ผู้เข้าร่วมการประชุม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นายชวน ไชยพิศดา	เลขานุการ
2.	นายมีชัย คนเชื้อ	หัวหน้าฝ่ายป่าชุมชน
3.	นายนาง จิตรจักร์	ที่ปรึกษา
4.	นายจ้อย ถินพนา	ที่ปรึกษา
5.	นายมัย นรบุตร	ที่ปรึกษา
6.	นางสว่างจิตรา ราชคำ	รองประธาน
7.	นายนาง จิตรจักร์	ที่ปรึกษา
8.	นายสงวน ไชยพิศดา	กรรมการป่าชุมชน
9.	นายเลือน ศรีสุโพธิ์	ผู้ประสานงานกรณีป่าไม้
10.	นายจำรัส สุวรรณวงศ์	เลขานุการกองทุนออมทรัพย์
11.	นางสำเนา บุญยอม	สมาชิกชุมชน
12.	นางคำผิว ชีพจำเป็น	สมาชิกชุมชน
13.	นางสุรกานต์ ไชยพิศดา	หัวหน้ากลุ่มแม่บ้าน
14.	นางวันเพ็ญ ผายพันธ์	กรรมการแม่บ้าน
15.	นางนุ่น เพ็งวัน	กรรมการฝ่ายแม่บ้าน
16.	นางประนอม คนตรง	กรรมการฝ่ายแม่บ้าน
17.	นางจำปี สุวรรณวงศ์	ประธานกลุ่มออมทรัพย์
18.	นางอรัญญา เขียวเขย	สมาชิก
19.	นางสมควร ไชยชนะนิจ	เหรัญญิกกลุ่มออมทรัพย์
20.	ค.ญ.พรทิพย์ สายทอง	รองประธานกลุ่มเยาวชน
21.	นางลีทา แสงแก้ว	สมาชิก
22.	นายจำปี ความมัน	สมาชิก
23.	นายมานะ คำพันธุ์	ประธานกลุ่มเยาวชน
24.	นายเกียน พลอัม	ที่ปรึกษา
25.	นายฉลอง จันทร์ทิศ	กรรมการป่าชุมชน

26.	นางสมพร	โคตรมนต์	สมาชิก
27.	นายวิจิตร	สายทอง	กรรมการป่าชุมชน
28.	นายวินัส	อุทโท	หัวหน้าฝ่ายเกษตร
29.	นางเสงี่ยม	ผายพันธ์	สมาชิก
30.	นายสาธิต	ปรางเพชร	ผู้ช่วยนักวิจัย

วาระการประชุม

1. เรื่องเพื่อทราบ

1.1 รายงานการไปร่วมกิจกรรม

1.1.1 การเข้าร่วมเวทีวิชาการ "การจัดการน้ำ" และการรณรงค์คัดค้านการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยชุมคำ-ห้วยที ที่อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

1.1.2 การเข้าร่วมสัมมนา "ทิศทางการจัดการป่าของประชาชน" ที่จังหวัดขอนแก่น

1.1.3 การเข้าร่วมแลกเปลี่ยนสรุปบทเรียน "เชื่อนแก่งเสือเต้น" ที่อำเภอสอง จังหวัดแพร่

1.1.4 การเข้าร่วมเวทีเวทีสัมมนา "บทบาทหญิง-ชาย ในการจัดการทรัพยากร

2. เรื่องพิจารณา

1.2.1 ประเมินสถานการณ์บ้านในป่า

1.2.2 ปัญหาในการสร้างแกนนำ

1.2.3 การวางแผนงานเกษตร

3. เรื่องอื่นๆ ถ้ามี

เริ่มประชุม 10.00 น.

รายละเอียดการประชุม

1. เรื่องเพื่อทราบ

1.1 การไปร่วมกิจกรรม

1.1.1 การเข้าร่วมเวทีวิชาการ "การจัดการน้ำ" และการรณรงค์คัดค้านการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยชุมคำ-ห้วยที ที่อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จัดโดยเครือข่ายองค์กรชาวบ้านป่าไม้ที่ดินอีสาน ร่วมกับเครือข่ายป่าคงชุมคำ จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเป็นเวทีในการหนุนเสริมการเคลื่อนไหวประเด็นการจัดการน้ำโดยชุมชนและคัดค้านระบบการจัดการน้ำขนาดใหญ่ที่ไม่มีส่วนร่วมของชุมชนและทำลายวิถีชีวิตชุมชนของคนลุ่มน้ำ และ

เป็นการจัดกิจกรรมหนุนเสริมกันในเครือข่ายองค์กรชาวบ้านป่าไม้ที่อีสาน โดย มีรูปแบบงาน คือ 1. เป็นเวทีเสวนาเรื่องนโยบายการจัดการน้ำ ซึ่งมีสาระ สัมพันธ์ ดังนี้ คือ ที่ผ่านมารัฐบาลได้ออกกฎหมายรวบอำนาจในการจัดการ ทรัพยากร เช่น ที่ดิน ผ่านกฎหมายที่ดิน และป่าไม้ ผ่านกฎหมายป่าหลาย ๆ ฉบับ ที่บังคับใช้อยู่และส่วนใหญ่มีเนื้อหาขัดรัฐธรรมนูญเพราะกีดกันการมีส่วนร่วมของประชาชน และขณะนี้รัฐกำลังออกกฎหมายเพื่อผูกขาดอำนาจในการ จัดการน้ำ เนื่องจากเงื่อนไขของการที่รัฐบาลเราไปกู้เงิน ADB (ธนาคารเพื่อ การพัฒนาแห่งเอเชีย) เพื่อมาปรับโครงสร้างทางการเงินเกษตร เช่น การทำระบบ ชลประทาน หรือการส่งน้ำต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาหลักของกฎหมายน้ำคือ น้ำทุกแห่ง ทั้งใน นา ในห้วย ในแม่น้ำ ในดิน หรือแม้กระทั่งบนฟ้าเป็นของรัฐทั้งหมด รัฐ มีอำนาจที่จะทำโครงการอะไรหรือจัดสรรให้ใคร ซึ่งต่อไปการใช้น้ำจะมีการตั้ง คณะกรรมการลุ่มน้ำเพื่อจัดสรรน้ำ ซึ่งทิศทางข้างหน้าจะมีการจัดสรรน้ำที่คำนึง ถึงความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ มากที่สุด เช่น จะมีการเปรียบเทียบระหว่างที่ เกษตรกรทำนาใช้น้ำแล้วผลิตกับภาคอุตสาหกรรมอะไรสักอย่าง เช่น โรงงานน้ำ ตาล ว่าหากใช้น้ำเท่ากันใครจะสามารถสร้างมูลค่าได้มากกว่า ซึ่งฝ่ายนั้นอาจ ได้พิจารณาให้ใช้น้ำ เช่น การ ออกประกาศให้ชาวนาภาคกลางงดทำนาปรัง เนื่องจากแย่งน้ำกับภาคการผลิตอื่นๆ

และมีการเดินรณรงค์ที่อำเภอตระการพืชผล และได้ประชุมร่วมกับนาย อำเภอตระการพืชผล และตกลงว่าหากจะมีการสร้างอะไรก็ต้องตามความเห็น ประชาชนก่อน โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประมาณ 150 คน

1.1.2 การเข้าร่วมสัมมนา "ทิศทางการจัดการป่าของประชาชน ที่ ศูนย์ สาธารณะสุขมูลฐานจังหวัดขอนแก่น จัดโดยเครือข่ายองค์กรชาวบ้านป่าไม้ที่ ดินอีสาน มีผู้เข้าร่วมประมาณ 70 คน โดยจัดเป็นเวทีคู่ขนานกับการประชุม เชิงปฏิบัติการ "การแก้ไขปัญหาที่ดินในเขตป่า" ซึ่งทางกระทรวงเกษตรและส หกรณ์จัดที่กรุงเทพฯ ในวันเดียวกัน (แต่ต่อมาเดือนไม่มีกำหนด) ซึ่งเป็นเวที แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการป่า โดยมี วิทยากร คือ อาจารย์เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์ จากศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งชาติภาค เอเชียแปซิฟิก ซึ่งมีเนื้อหาโดยรวมคือ มีมุมมองในการจัดการป่าของภาครัฐ ยังคงมองว่าชาวบ้านเป็นผู้บุกรุก และทำลายป่า รัฐยังคงมุ่งการจัดการป่าเพื่อ การอนุรักษ์โดยการใช้กฎหมายและกลไกราชการเป็นเครื่องมือในการจัดการป่า โดยไม่ยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังเหตุได้จากการที่ พ.ร.บ. ป่าชุมชน ถูกแก้ไขจนบิดเบือนเจตนารมณ์ กำหนดให้ทำป่าชุมชนได้เพียงในป่าที่ไม่ ใช่อปารักษ์ ทั้งที่ทางนโยบายรัฐมีแนวโน้มที่ชัดเจนในการเร่งประกาศพื้นที่

ป้อนุรักษ์เพิ่มเติม ดังนั้นทางฝ่ายชุมชนที่จัดการป่ายหรือกำลังที่จะเริ่มจัดการป่า ต้องร่วมกันดำเนินการต่อไปและประสานกันเป็นเครือข่ายให้เหนียวแน่นขึ้น แม้ว่าสถานการณ์ทางกฎหมายจะเป็นอย่างไรก็ตาม.....

1.1.3 การเข้าร่วมแลกเปลี่ยนสรุปบทเรียน "เชื่อนแก่งเสือเต้น" ที่อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ซึ่งจัดโดยเครือข่ายชาวบ้านคัดค้านการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประมาณ 60 คน โดยมีการแลกเปลี่ยนสรุปการทำงานที่ผ่านมาของการคัดค้านการสร้างเขื่อน โดยมีจุดเด่นคือการสร้างการมีส่วนร่วมจากเยาวชนในชุมชนในการต่อสู้ และการร่วมกันในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน และมีจุดอ่อนคือการร่วมมือในการสร้างการเรียนรู้การต่อสู้จำกัดเฉพาะในวงแกนนำ สมาชิกสนใจงานส่วนตัวจะร่วมแต่กิจกรรมที่ มีการเคลื่อนไหวกับภายนอก ซึ่งก่อให้เกิดความห่างเหินห่างไกลกับชาวบ้านทั่วไป และในช่วงนี้ต้องต่อสู้กับรัฐบาลที่เข้มแข็ง มีนโยบายสาธารณะเป็นแบบประชานิยม และพยายามสร้างภาพให้คนส่วนใหญ่เห็นว่าตัวรัฐบาลดีมีความจริงใจแก้ไขปัญหา และอ้างเหตุผลข้างเดียวในการสร้างความชอบธรรมในการที่จะสร้างเขื่อนอีก รวมทั้งรัฐบาลหยิบยกเอาสถานการณ์น้ำท่วม ซึ่งเป็นเหตุการณ์เฉพาะหน้ามาสร้างกระแสความจำเป็นในการสร้างเขื่อน ทางชาวบ้านเองก็ต้องเน้นงานการสร้างการเรียนรู้กันเองและการรณรงค์ต่อสาธารณะมากขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูล และตอบโต้ข้ออ้างของทางฝ่ายรัฐ ซึ่งขณะนี้เรามีเครือข่ายคนจนที่ประสานร่วมมือหนุนเสริมกัน ก็ต้องพยายามเกาะเกี่ยวประสานกันไว้ ทำทั้งกิจกรรมภายในชุมชน และกิจกรรมกับเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งในขบวนการประชาชน

1.1.4 การเข้าร่วมเวทีเวทีสัมมนา "บทบาทหญิง-ชาย ในการจัดการทรัพยากร" ซึ่งจัดขึ้นที่ อาคารไทบ้านบ้านดอนแดง มีผู้เข้าร่วมจากเครือข่ายองค์กรชาวบ้าน ในภาค ประมาณ 60 คน โดยมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันเรื่องความเป็นผู้หญิงผู้ชาย ซึ่งในอดีตสังคมก็ค้ำกันการมีส่วนร่วมหรือการมีบทบาทของฝ่ายหญิง เช่นไม่ให้ทำครัว ไม่ให้เข้าโรงเรียน เป็นต้น และมีภาคีที่แบ่งแยกลดทอนความสำคัญของฝ่ายหญิง เช่น ผู้ชายช้างเท้าหน้า ผู้หญิงช้างเท้าหลัง เป็นต้น ซึ่งแท้จริงนั้นความแตกต่างกันเป็นหญิงเป็นชาย เป็นเรื่องธรรมชาติที่เลือกไม่ได้ และฝ่ายหญิงกับฝ่ายชาย อาจมีความแตกต่างกันทางร่างกาย ซึ่งที่แท้จริงนั้นงานทุกอย่างที่ผู้ชายทำได้ผู้หญิงก็สามารถทำได้ หรือบางอย่างอาจทำได้ดีกว่าก็มี หรือด้อยกว่าบ้างก็มี เป็นเรื่องของโอกาสกัน ซึ่งในการทำงานต้องเคารพการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

2. เรื่องพิจารณา

2.1 ประเมินสถานการณ์บ้านในบ้าน

2.1.1 ในช่วงนี้คนที่ไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้ 12 ครอบครัวเนื่องจากไปทำงานที่กรุงเทพฯ ซึ่งหากชาวบ้านไปหางานรับจ้างที่อื่นมากขึ้นก็จะมีใครอยู่ทำกิจกรรมในชุมชนเนื่องจากชุมชนเราอยู่ในช่วงการที่จะต้องสร้างระบบในการอยู่ร่วมกัน

2.1.2 มีกระแสข่าวว่าทางราชการจะจัด ที่รองรับแห่งใหม่เนื่องจากที่บริเวณห้วยไผ่ - ห้วยยาง ไม่เพียงพอ โดยกำลังจะดำเนินการที่บริเวณบ้านแก่งแต้ เนื่องจากมีกระแสว่า ที่ทางชาวบ้านโนนปากก่อไม่ยอมเคลื่อนย้ายเนื่องจากไม่ชอบพอกับกลุ่มชาวบ้านที่อยู่ที่รองรับเดิม (บริเวณห้วยไผ่ - ห้วยยาง) และขัดแย้งกับแกนนำที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดที่รองรับ หากจัดที่แก่งแต้ชาวบ้านอาจยอมอพยพ ซึ่งเขบอกว่าทางบ้านโนนปากก่อไปต่อรองกับเขาที่จะอพยพ 20 ครอบครัว และร่วมกันวิเคราะห์ ข่าวนี้นี้ได้เป็น 3 แนวทาง คือ 1. อาจมีชาวบ้านโนนปากก่อพูดจริงแต่อาจพูดเล่น 2. อาจเป็นการปล่อยข่าวเพื่อทำลายความไว้วางใจกันของชาวบ้าน ดังนั้นชาวบ้านต้องรู้ให้เท่าทัน

2.2 ปัญหาในการสร้างแกนนำ

บ้านโนนปากก่อมีการเคลื่อนไหวต่อสู้มาหลายแบบ ทั้งสู้กันแบบพึ่งตนเองลำพังและร่วมกับองค์กรต่างๆ แต่ในช่วงหลังขาดแกนนำในการผลักดันและขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชน ตอนนี้มีอาสาสมัครชาวบ้านทำงาน 2 คน แต่คู่คล้ายต้องรับภาระมากและขาดการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากชาวบ้าน ซึ่งการทำงานนั้นต้องมีคนที่คอยนำ เป็นตัวหลักในการผลักดันและที่สำคัญต้องมีพวก มีทีม เนื่องจากชาวบ้านเองต้องสามารถนำเสนอปัญหาตัวเองได้ จะให้คนอื่นพูดแทนตลอดไม่ได้ หลังจากนั้นชาวบ้านช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาการซึ่งสรุปได้ดังนี้ 1. มีปัญหาเรื่องปากท้องและความรับผิดชอบในครอบครัวจึงมีเวลาให้ส่วนรวมน้อย 2. มีคนอื่นมาทำแทน (ที่ปรึกษา) ชาวบ้านรู้สึกว่าจะหากไม่ทำก็มีคนทำอยู่แล้ว 3. ในระหว่างคนในชุมชนเอง ขาดการยอมรับกันเนื่องจากและเกี่ยงกัน (นิ่งกัน) กลัวคนอื่นได้ดีกว่า หรือกลัวคนอื่นได้เท่า (หย่านได้สิ้น, หย่านได้ช้า) และ 4. คือการขาดความรู้และความมั่นใจ ส่วนวันนี้เป็นการพูดคุยกันให้เห็นปัญหาและตระหนักร่วมกันว่าสิ่งนี้ต้องหาทางแก้ไข และคนรุ่นใหม่ที่ยังหนุ่มก็ต้องช่วยกัน ส่วนคนเฒ่าที่ผ่านประสบการณ์มากก็ต้องช่วยกันสร้างโอกาสให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ค่อยๆสร้างความรับผิดชอบ

2.3 การวางแผนงานเกษตร

หลังจากที่กลับจากการไปดูงานเรื่องการทำเกษตรกรรมยั่งยืน และ ขณะนี้ชาวบ้านก็ได้มีการเริ่มโครงการส่วนตัวบ้างแล้ว เช่น การปั้นฝาย การ เลี้ยงปลาในแหล่งน้ำธรรมชาติโดยการปั้นฝายเล็ก และมีการทำโรงเพาะชำ ขนาดเล็กของแต่ละครัวเรือนเพื่อทดลองเพาะพันธุ์พืช หรือการปักพื้นที่ป่าที่ ไปขุดเบียดต้นไม้เล็กๆมาใส่ถุงดูแลไว้ ซึ่งครั้งนี้ได้มาคัดกลุ่มเกษตรกรที่จะเริ่มต้น นำร่องการทำอย่างจริงจัง ซึ่งได้กลุ่มเริ่มต้น ในปีแรก 16 ครัวเรือน โดยมีตัวชี้ วัดคือ เริ่มทำเกษตรยั่งยืนในพื้นที่ 2 ไร่ และจะปลูกพืชอย่างน้อย 24 ชนิด และ จะทำปุ๋ยใช้เอง และในปีที่ 2 คาดว่าจะสามารถขยายพื้นที่ได้อีก คนละ 2 ไร่ และจะกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นอีกอย่างน้อย 14 ครัวเรือน ครัวเรือนละ 2 ไร่ และจะมีการพัฒนาทักษะในการขยายพันธุ์พืช และคิดว่าในช่วงหลังปีใหม่จะมี การทำปุ๋ยหมักเตรียมไว้ใช้ในช่วงการผลิตปีหน้า โดยให้ทางหัวหน้าฝ่ายเกษตร ไปหาสมาชิก ที่สนใจและประเมินต้นทุน และแหล่งที่จะหาวัตถุดิบประกอบการ ทำปุ๋ย แล้วค่อยมาคุยกันใหม่

3.เรื่องอื่น ๆ ถ้ามี ไม่มี

ปิดประชุมเวลา 16.40 น.

สาร ปรางเพชร
บันทึก / พิมพ์

รายงานการจัดประชุมวิเคราะห์ชุมชน (นอกสถานที่)

วันอาทิตย์ที่ 8 ธันวาคม 2545

ณ อาศรมไถบ้านคอนแดง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผู้เข้าร่วม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นายชวน ไชยปัดดา	เลขานุการชุมชน / อาสาฯวิจัย
2.	นางสมควร ไชยอะนิจ	เหรียญกฐนกลุ่มออมทรัพย์
3.	นายคำสน อินไชยา	รองประธานชุมชน / อาสาฯวิจัย
4.	นางทองลม อุทโท	รองประธานกองทุนฯ
5.	นางประนอม คนตรง	กรรมการฝ่ายแม่บ้าน
6.	นางมฤดี วันเสีหา	สมาชิกชุมชน
7.	นางวันเพ็ญ ผายพันธ์	กรรมการแม่บ้าน
8.	นายฝ้าย คนเชื้อ	หัวหน้าฝ่ายป่าชุมชน / อาสาฯวิจัย
9.	นางสุรกานต์ ไชยปัดดา	หัวหน้ากลุ่มแม่บ้าน
10.	นางสว่างจิตรา ราชคำ	รองประธานชุมชน / อาสาฯวิจัย
11.	นายจรัส สุวรรณวงษ์	เลขานุการกองทุนออมทรัพย์
12.	นายพงษ์ศักดิ์ อินไชยา	กรรมการกองทุนฯ / อาสาฯวิจัย
13.	นางสงกรานต์ กุปา	สมาชิกชุมชน
14.	นางจำปี สุวรรณวงษ์	ประธานกองทุนฯ
15.	นายสงวน ไชยปัดดา	กรรมการป่าชุมชน
16.	นายวินัส อุทโท	หัวหน้าฝ่ายเกษตร
17.	นางเสงี่ยม ผายพันธ์	สมาชิก
18.	นายปิ ความมัน	สมาชิกชุมชน
19.	นายเกียน พลอัม	สมาชิกชุมชน
20.	นายฉลอง จันทรทิต	กรรมการป่าชุมชน
21.	นายนาจ จิตรจักร	ที่ปรึกษา
22.	นางนุณ เพ็งวัน	กรรมการฝ่ายแม่บ้าน
23.	นายมานะ คำพันธ์	ประธานกลุ่มเยาวชน
24.	นางคำผิว ชีพจำเป็น	สมาชิกชุมชน

25.	นายเทอดเกียรติ	กินยัง	ชาวบ้านบ้านเหล่า อำเภอคำชะอี
26.	นางสาว	คนชัยัน	ชาวบ้านบ้านแมด อำเภอคำชะอี
27.	นายวิชัย	เพธิ์โต	ชาวบ้านบ้านแก่งนาง อำเภอดงหลวง
28.	นางทองเพชร	สิมมาวงศ์	ชาวบ้านบ้านแก่งนาง อำเภอดงหลวง
29.	นางกอง	ปะหา	ชาวบ้านบ้านแก่งนาง อำเภอดงหลวง
30.	นายสาธ	ปรางเพชร	ผู้ช่วยนักวิจัย
31.	นายเลื่อน	ศรีสุโพธิ์	ผู้ประสานงานกรณีป่าไม้

ประเด็น

1. การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน
2. จุดอ่อนจุดแข็งของชุมชนในการจัดการทรัพยากร
3. แนวทางร่วมในการขับเคลื่อนชุมชน

สรุปรายละเอียด

1. ปัญหาของชุมชน

1.1 ผลกระทบจากนโยบายการจัดการป่าของรัฐที่ไม่ยอมรับให้ชาวบ้านอยู่อาศัยทำกินและหากินพึ่งพาป่าและจะอพยพชุมชนออกจากป่า

1.2 ทางราชการไม่ยอมรับให้เป็นหมู่บ้านทางการจึงไม่มีโอกาสในการเข้าถึงการสนับสนุนเรื่องต่างๆ จากรัฐ เช่น การศึกษาเด็กและเยาวชน การพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน งบประมาณส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น

1.3 เรื่องการศึกษาของเด็ก ครูสอนเด็กอ่านไม่ค่อยออกเขียนไม่ค่อยได้แม้เรียนอยู่ชั้น ป.6 เนื่องจากครูที่มาสอนมาไม่ค่อยต่อเนื่อง

1.4 เรื่องรายได้และการทำมาหากิน ถูกจำกัดการทำกินบางอย่างเนื่องจากต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการอยู่อาศัย มีคนไปรับจ้างข้างนอกชุมชน

1.5 การไม่มีเงินทุนในการทำเกษตร

1.6 การคมนาคมลำบาก

1.7 การรวมกลุ่มทำกิจกรรมชาวบ้านบางส่วนไม่ค่อยร่วมมือ

2. จุดแข็ง

2.1 ยังสามารถ ยืนยันการอยู่อาศัยทำกินและพึ่งพาป่าเพื่อยังชีพได้

2.2 มีฐานทรัพยากรที่สมบูรณ์ หายู่หากินได้ง่ายแม้ไม่มีเงินก็อยู่ได้หากได้ทำนามีข้าวกิน

2.3 คนในชุมชนรวมตัวสามัคคีกันดีได้ในยามที่มีภัยร่วมกัน เช่น จากการรุกไล่ของเจ้าหน้าที่ป่าไม้

2.4 อยู่ห่างไกลชุมชนใหญ่จึงสงบ อากาศบริสุทธิ์

2.5 ได้กินอาหารที่ไม่มีสารพิษไม่ได้เจ็บไข้อย่อยไม่ต้องเสียเงินค่ารักษาพยาบาล

2.6 ได้มีโอกาสในการเรียนรู้สังคม

3. จุดอ่อน

3.1 ทางกายภาพดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อจะอพยพออกจากป่า จึงต้องเคลื่อนไหวต่อสู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งกระทบต่อการทำมาหากิน

3.2 อยู่ห่างไกลตลาดมีต้นทุนค่าขนส่งสูง

3.3 ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเชิงพัฒนาไม่ตื่นักขึ้นอยู่กับช่วงการทำมาหากิน

3.4 ชาวบ้านมีวัฒนธรรมฝังรากเรื่องกลัวเสียเปรียบกัน (ย่านผู้นอนได้สิน) ซึ่งเป็นการขัดขวางวัฒนธรรมการเสียสละ

3.5 ชาวบ้านมีรายได้ที่เป็นตัวเงินต่ำจึงมีปัญหาในการทำกิจกรรมที่ต้องใช้งบประมาณเป็นเงิน

3.6 ขาดแนวร่วมในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้ประสบปัญหาเหมือนกัน เช่น องค์การปกครองท้องถิ่น ชาวบ้านทั่วไป

บ้านแก่งนาง

1. ปัญหาของชุมชน

1.1 ไม่มีที่ดินทำกินเนื่องจากถูกจัดแบ่งรองรับการอพยพที่ที่ดินทำกินหมด

1.2 ต้องทำงานรับจ้างเขาไม่มีความมั่นคงในชีวิต

2. จุดแข็ง

2.1 ยังสามารถรวมกลุ่มกันได้แม้จะเป็นไม่ ถึง 10 ครอบครัว

3. จุดอ่อน

3.1 ไม่สามารถพึ่งตนเองได้เนื่องจากไม่มีที่ดินทำกิน

3.2 เป็นคนส่วนน้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบ

3.3 ขาดแนวร่วมในการช่วยผลักดัน

กลุ่มตำบลบ้านเหล่า อำเภอคำชะอี

1.ปัญหาของชุมชน

- 1.1 ถูกผลักดันออกจากพื้นที่ทำกินเนื่องจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูสีฐานประกาศทับ
- 1.2 ไม่มีหลักประกันความมั่นคงในการใช้ประโยชน์ฟุ้งฟิงจากป่า เนื่องจากบางช่วงเจ้าหน้าที่ป่าไม่มีความเข้มงวด บางช่วงก็มีการผ่อนผัน

2.จุดแข็ง

- 2.1 มีกลุ่มที่รวมกันได้เล็กๆ

3.จุดอ่อน

- 3.1 เนื่องจากถูกผลักดันออกจากที่ทำกินหลายปีแล้ว (ตั้งแต่ราวปี พ.ศ. 2535) จึงยากที่จะต่อรองกับรัฐและคนที่รับผลกระทบกระจายไปหลายที่หลายทางไม่เหมือนช่วงที่ได้ถูกกระทำใหม่ๆ
- 3.2 มีความขัดแย้งกับหน่วยงานรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและไม่มีความร่วมมือกัน

แนวทางร่วมในการขับเคลื่อนชุมชน

1. มีเวทีในการพบปะแลกเปลี่ยนกันระหว่างบ้าน เช่น การประชุมสัจจกร ไปติดตามข้อมูลและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กัน
2. การพูดคุยอธิบายกับคนอื่น ๆ ให้เข้าใจถึงปัญหาของเรา
3. การหนุนช่วยกันในการต่อสู้เนื่องจากคนเรามีน้อยต้องสามัคคีกันสร้างเครือข่าย

สารว ปรางเพชร บ้านทีก

รายงานการประชุมชาวบ้านครั้งที่ 5/2545
โครงการสิทธิชุมชนศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กรณีป่าภูสีฐาน)
วันจันทร์ที่ 23 ธันวาคม 2545
ณ ศาลากลางหมู่บ้าน บ้านโนนปากก่อ

ผู้เข้าร่วมการประชุม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นายเลิม ชองศิริ	ประธานชุมชน
2.	นายสุ่ม ราชคำ	สมาชิกชุมชน
3.	นายวินัส อุตโท	กรรมการฝ่ายเกษตร
4.	นายจ้อย กินพนา	กรรมการฝ่ายตรวจสอบ
5.	นายจำรัส สุวรรณวงษ์	กรรมการกองทุนฯฝ่ายบัญชี
6.	นายฝ้าย คนชื่อ	กรรมการฝ่ายป่าชุมชน
7.	นางวันเพ็ญ โชติวงษ์	สมาชิกชุมชน
8.	นางทองลม อุตโท	รองประธานกองทุนฯ
9.	นางสำราญ จำปาแดง	สมาชิกชุมชน
10.	นางนูน เพ็งวัน	สมาชิกชุมชน
11.	นางสว่างจิตร์ ราชคำ	รองประธานชุมชน
12.	นางคำผิว ชีพจำเป็น	สมาชิกชุมชน
13.	นางสมควร ไชยชนะใจ	กรรมการกองทุนฯฝ่าย เหรียญกษาปณ์
14.	นางคำมก ศรีหาดา	สมาชิกชุมชน
15.	นางโกสิน พลดี	สมาชิกชุมชน
16.	นางสำนาก บุญยอม	สมาชิกชุมชน
17.	นางจำปี สุวรรณวงษ์	ประธานกองทุนฯ
18.	นางเสงี่ยม ผิวผ่อง	สมาชิกชุมชน
19.	นางประมวล จิตจักร	สมาชิกชุมชน
20.	นางมณฑิณี วันสีทา	สมาชิกชุมชน
21.	นางสมควร ไชยปัตตา	สมาชิกชุมชน
22.	นายสายุทธ์ พลอัม	สมาชิกชุมชน
23.	นายชวน ไชยปัตตา	เลขานุการชุมชน
24.	นายมานะ คำพันธ์	ประธานกลุ่มเยาวชน

25.	นายคำสน	อินโชยา	รองประธานชุมชน
26.	นางสุรกานต์	ไชยปัดดา	ประธานกลุ่มแม่บ้าน
27.	นายเกียน	พลอัม	ฝ่ายที่ปรึกษา
28.	นายปี	ความมัน	กรรมการฝ่ายตรวจสอบ
29.	นางสีทา	แสงแก้ว	สมาชิกชุมชน
30.	นางมณฑุณี	วันสีทา	สมาชิกชุมชน
31.	นางสมพร	พลลือ	สมาชิกชุมชน
32.	นางนงคราญ	ภูปา	สมาชิกชุมชน
33.	ค.ญ.พรทิพย์	สายทอง	รองประธานกลุ่มเยาวชน
34.	นายพงษ์ศักดิ์	อินโชยา	กรรมการกองทุนฯ
35.	นายสาธ	ปรางเพชร	ผู้ช่วยนักวิจัย
36.	นายเลื่อน	ศรีสุโพธิ์	ผู้ประสานงานกรณีป่าไม้

วาระการประชุม

1. เรื่องเพื่อทราบ

1.1 แจ้งการไปเข้าร่วมกิจกรรม

1.1.1 งานบุญกุ่มข้าวใหญ่ด้านภัยไปแลส ที่จังหวัดอุดรธานี

1.1.2 งานเสวนาการปฏิรูปที่ดิน ที่กรุงเทพฯ

1.1.3 งานสรุปบทเรียนองค์กรชาวบ้านป่าไม้ที่ดินอีสาน

1.1.4 เรื่องสถานการณ์การใช้ความรุนแรงเข้าสลายการชุมนุมของชาวบ้านกลุ่ม

คัดค้านการวางท่อส่งก๊าซไทย-มาเลย์ เมื่อคืนวันที่ 20 ธันวาคม ที่ผ่านมา

2. เรื่องพิจารณา

2.1 ทางเจ้าหน้าที่ป่าไม้มาขอข้อมูลบ้านเราและอยากเข้ามาปักแนวเขตที่ทำกิน

2.2 การนับจำนวนครัวเรือนในชุมชน

2.3 การจัดการกรณีที่ดินสมาชิกในชุมชนละทิ้งไม่ทำประโยชน์เกิน 1 ปี

2.4 การประเมินอาสาสมัครชาวบ้าน

2.5 การรณรงค์การไม่ใช้ความรุนแรง

3. เรื่องอื่นๆ ถ้ามี

3.1 งานบุญบ้านเรา

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

รายละเอียดการประชุม

1. เรื่องเพื่อทราบ

1.1 แจ้งการไปเข้าร่วมกิจกรรม

1.1.1 งานบุญกุ่มข้าวใหญ่ด้านท้ายโปรแตส ที่จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ 22 ธันวาคมที่ผ่านมาทางบ้านเราได้ไปร่วมงานบุญกุ่มข้าวใหญ่ ที่กลุ่มชาวบ้านคัดค้าน การสัมปทานขุดเจาะเกลือโปรแตส จังหวัดอุดรธานี ซึ่งในงานมีทางพิธีกรรมทางสงฆ์ และเวทีรณรงค์แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและความคิดเห็น ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประมาณ 500 คน โดยได้ข้าวเปลือกจำนวนมาก ชาวบ้านกลุ่มดังกล่าว จะนำไปขายเพื่อจัดซื้อ เครื่องส่งสัญญาณวิทยุเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมวิทยุชุมชน ซึ่งงานบุญที่มีลักษณะดังกล่าวถือเป็นวิธีการระดมอย่างหนึ่งของชุมชน

1.1.2 งานเสวนาการปฏิรูปที่ดิน ที่กรุงเทพฯ ได้จัดให้มีขึ้นที่อาคารคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน โดยเป็นเวทีเสวนา พูดถึงสถานการณ์ที่ดินในประเทศไทย ซึ่งตกอยู่ในมือของนักการเมือง นายทุนใหญ่ และธนาคารต่างๆ ผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้ผลิต ในขณะที่เกษตรกรไร้ที่ดินทำกินหรือมีไม่พอกิน ซึ่งขณะนี้ทางราชการโดย ส.ป.ก. กำลังดำเนินการแก้ไขกฎหมายปฏิรูปที่ดิน แต่ก็ไม่ได้เน้นการเอาที่ดินในมือของนักการเมือง ของนายทุนมากระจายให้กับเกษตรกรอย่างแท้จริง และไม่มีรัฐบาลไหนที่มีความกล้า และจริงจังในการทำเรื่องที่มีประโยชน์กับคนยากคนจน เนื่องจากการปฏิรูปที่ดินถือ เป็นการสร้างความเท่าเทียม ความเสมอภาคในสังคม เป็นการสร้างโอกาสให้กับคนจนอย่างแท้จริง ซึ่งจากนโยบายของรัฐบาลที่จะแปลงสิทธิในที่ดินเป็นทุนนั้น หากไม่มี มาตรการอื่นมาสนับสนุนเกษตรกรเพิ่มเติมก็อาจมีความเสี่ยงนำไปสู่การหลุดมือในที่ดิน จากเกษตรกรอีกเช่นเดิม ถึงแม้ว่าทางรัฐบาลจะเอางบประมาณมาตั้งกองทุนที่ดิน เพื่อใช้เป็นกองทุนในการรับซื้อที่ดินคืนจากนายทุน แต่ในระยะต้นเสี่ยงต่อการฟอกที่ ดิน เพราะมีกลุ่มที่ใกล้ชิดนโยบายรัฐ ที่ถือครองที่ดิน ส.ป.ก. อยู่จำนวนมากจะถือ โอกาสสร้างกำไร ด้วยการนำที่ดินที่ครอบครองไว้มาปล่อยได้ราคา เพราะถึงแม้ กฎหมายจะมีมาตรการการจำกัดการถือครองแต่สำหรับเมืองไทย ราชการซึ่งเป็นกลไก ในการปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบต่างๆ มีการฉ้อฉลทั้งระบบ ยากแก่การตรวจ สอบ และไม่มีมาตรการอื่นที่มาช่วยในการกระจายการถือครองที่ดิน เช่นการเก็บภาษี ในอัตราก้าวหน้ากับผู้ที่ถือครองที่ดินไว้จำนวนมาก หรือถือครองไว้ไม่ทำประโยชน์ ฉะนั้นทางภาคประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปที่ดิน หรือการตรวจสอบการ ได้มาของที่ดิน และการออกเอกสารที่ดินที่ผิดกฎหมายต่างๆ.....

1.1.3 งานสรุปบทเรียนองค์กรชาวบ้านป่าไม้ที่ดินอีสาน จากเดิมที่จะจัดในวัน ที่ 25 - 26 ธันวาคมนี้ เลื่อนไปไม่มีกำหนด เนื่องจากเกิดสถานการณ์ที่ สงขลา และ จะ มีการประสานมาภายหลัง

1.1.4 เรื่องสถานการณ์การใช้ความรุนแรง เข้าสลายการชุมนุมของชาวบ้าน กลุ่มคัดค้านการวางท่อส่งก๊าซไทย-มาเลเซีย เมื่อคืนวันที่ 20 ธันวาคม ที่ผ่านมา จากการที่การที่พี่น้องชาวปักษ์ใต้ที่อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา (กรณีการคัดค้านการวางท่อส่งก๊าซไทย-มาเลเซีย) ร่วมกันชุมนุมที่อำเภอหาดใหญ่ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2545 เพื่อต้องการยื่นหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นบุคคลที่มีอำนาจปกครองบริหารประเทศ ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรีจะเดินทางมาประชุม ค.ร.ม.สัญจร เพื่อแสดงให้เห็นรัฐบาลและสังคมรับรู้ถึงความคิดและความรู้สึก ให้ผู้มีอำนาจได้มีโอกาสเรียนรู้มาับฟังเสียงของคนในท้องถิ่น เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอน เป็นที่หาอยู่หากิน เป็นแผ่นดินพ่อแม่แผ่นดินแม่ของเรา ก่อนที่จะคิดสร้างหรือทำอะไรที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนนั้น ต้องผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งถือเป็นการใช้สิทธิขั้นพื้นฐานอันพึงมีตามรัฐธรรมนูญในประเทศซึ่งปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย แต่หากพฤติกรรมป่าเถื่อน ลุอำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐภายใต้การนำของรัฐบาลนายทักษิณ ได้ใช้กำลังและอาวุธเข้าทำร้าย จุดกระชากลากไถจับกุมประชาชนเพื่อสลายการชุมนุม จุดคว้าไม่เว้นแม้แต่ผู้หญิงที่มีสองมือเปล่าท่ามกลางน้ำตา เสียงหวีดร้องและอาการที่ชาตวัน เป็นความหดหู่ยับยั้งและสาบสูญอย่างที่สุด ที่จะมีเฉพาะรัฐบาลทรวายเท่านั้นที่ทำได้ ซึ่งล่าสุดทางตำรวจจับผู้ต้องหาไป 12 คน ซึ่งเป็น NGOs เนื่องจากทางรัฐบาลทักษิณต้องการแยกชาวบ้านออกจาก NGOs ไม่ให้ชาวบ้านมีที่ปรึกษา ทั้งที่ทางรัฐบาลเองมีที่ปรึกษาครบถ้วน มากกว่าชาวบ้านหลายเท่า.....

2.เรื่องพิจารณา

2.1 ทางเจ้าหน้าที่ป่าไม้มาขอข้อมูลบ้านเราและอยากเข้ามาปักแนวเขตที่ทำกิน มีข้อสรุปว่าหากต่อไปใครมาขอข้อมูลแม้ว่าจะทราบหรือไม่ก็ตาม ต้องนำมาปรึกษาหารือที่ประชุมก่อนเพราะข้อมูลบางตัวยังไม่นิ่งและยังไม่แน่นอน แต่ที่ให้ไปแล้วไม่เป็นไร ไม่ต้องโทษกัน ส่วนการกันเขตนั้น ทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าจะมากันตามมติ 30 มิถุนายน 2541 ซึ่งทางบ้านเราไม่เห็นด้วยกับแนวทางและมาตรการการแก้ไขปัญหาตามหลักเกณฑ์ การพิสูจน์สิทธิ ตามมติตัวนี้ ที่ให้ใช้ภาพถ่ายทางอากาศ หรือภาพถ่ายดาวเทียม โดยดูว่าชาวบ้านอยู่มาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ครั้งแรกหรือไม่ และถึงแม้พิสูจน์ได้ว่าอยู่มาก่อนแต่หากเป็นพื้นที่ต้นน้ำก็ต้องอพยพออกอยู่ดี แต่หากทางเจ้าหน้าที่กลับบันทึกว่าไม่ได้กันเขตตามมติ 30 มิถุนายน ทางชาวบ้านก็ยินดีกันเขตร่วม

2.2 การนับจำนวนครัวเรือนในชุมชน ให้ใช้หลักเกณฑ์ในการนับเหมือนเดิมคือ คนที่มีครอบครัวแล้วนับเป็นหนึ่งครอบครัว หากใครหย่าร้างเลิกกันภายหลัง ก็ให้นับเป็นครอบครัวเช่นเดิม หรือหากใครออกเรือนแต่งงานกันก็นับเพิ่มเป็น ครอบครัว และที่สำคัญก็ต้องเป็นคนที่มีหลักแหล่งอยู่ที่นี่.....

2.3 การจัดการกรณีสมาชิกในชุมชนละทิ้งไม่ทำประโยชน์เกิน 1 ปี มีสมาชิกจำนวน 4 รายที่ครอบครองที่ดินละทิ้งไม่ทำประโยชน์หนึ่งปี คือ

1. นายจรัส ภูเจตฉาย ซึ่งกลับบ้านเดิม
2. นางปทุมวัลย์ นรบุตร (ลูกนายมัย นรบุตร) ไปทำงานที่อื่นไม่กลับมา
3. นายกมล หิรัญพรหม เนื่องจากกลับบ้านเดิม
4. นายสวัสดิ์ ศรีธานี เนื่องจากกลับบ้านเดิม

ที่ประชุมมีมติให้ปฏิบัติตามข้อตกลงชุมชนคือยึดมาเป็นของส่วนรวมของชุมชนเนื่องจากเขาละทิ้ง และตัดชื่อออกจากสมาชิกบ้านโนนป่าก่อ

2.4 การประเมินอาสาสมัครชาวบ้าน ที่ผ่านอาสาสมัครทำงานมาแล้ว 6 เดือนแต่มีบทบาทไม่ต่างจากชาวบ้านทั่วไปมากนัก และก่อให้เกิดปัญหาเรื่องความร่วมมือในชุมชน เนื่องจากชาวบ้านคนอื่นๆเห็นว่าทาง อาสาสมัครชาวบ้านมีเงินเบี้ยเลี้ยงเวลาชวนมาทำกิจกรรมจึงไม่ยอมมาเนื่องจากไม่ได้มีเงินด้วย อาสาสมัครเองก็ได้มีความลำบากใจในเรื่องนี้และอึดอัดในการทำงาน จึงเห็นควรให้นำเงินก้อนนี้มาตั้งเป็นงบประมาณกลางของชุมชน ใครทำกิจกรรมของส่วนรวมสามารถนำไปใช้ได้แล้วค่อยมากำหนดหลักเกณฑ์การใช้ร่วมกันให้รัดกุม

2.5 การรณรงค์การไม่ใช้ความรุนแรง เห็นด้วยที่ให้มีการจัดกิจกรรมแสดงจุดยืนในการไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงของรัฐบาล พร้อมส่งตัวแทนไปร่วมรณรงค์ที่จะจัดให้มีขึ้น ที่จังหวัดขอนแก่น ในวันที่ 24 ธันวาคม 2545 นี้ ในนามเครือข่ายประชาชนอีสาน โดยทางชาวบ้านมีความพร้อมที่จะไป จำนวน 36 คน

3. เรื่องอื่นๆ ถ้ามี

3.1 งานบุญบ้านเรา จะมีบุญคริสต์มาสวันที่ 26 ธันวาคม 2545 นี้โดยหลวงพ่อยะชีนมาจากห้วยม่วง อำเภอภูผินารายณ์ วันที่ 26 ช่วงเช้า จะมีการแจกของขวัญ และชาวบ้านเราช่วยกัน สมทบเป็นค่าอาหารในงานครบครันละ 20 บาท โดยนายมานะ คำพันธ์เป็นผู้เก็บเงิน และทางพ่อจ้อย ถิ่นพนา ได้ไปขอผ้าป่าจากกรุงเทพฯ โดยบ้านเราจะไปจัดบุญกุ่มข้าวใหญ่พร้อมกับงานผ้าป่า ในเดือนมีนาคม ที่เดียวเลยเนื่องจากจะมีพี่น้องที่ไปทำงานที่กรุงเทพฯมา

ปิดประชุมเวลา 17.00 น.

สาร ปรางเพ็ชร
บันทึก / พิมพ์

**รายงานในการดำเนินกิจกรรมการรณรงค์เรียกร้องให้ยุติการใช้
ความรุนแรงในการแก้ไขปัญา
เมื่อวันอังคารที่ 24 ธันวาคม 2545 ในบริเวณเทศบาลเมืองขอนแก่น**

ความเป็นมา

จากการที่เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งในการจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า แร่ ทั้งระหว่างหน่วยงานรัฐ กลุ่มทุน และชุมชนท้องถิ่น เกิดขึ้นในทุกภูมิภาคของเมืองไทย และเหตุการณ์ล่าสุด เรื่องสถานการณ์การใช้ความรุนแรง เข้าสลายการชุมนุมของชาวบ้านกลุ่มคัดค้านการวางท่อส่งก๊าซไทย-มาเลย์ เมื่อคืนวันที่ 20 ธันวาคม ที่ผ่านมา จากการที่การที่พี่น้องชาวปักษ์ใต้ที่อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา (กรณีการคัดค้านการวางท่อส่งก๊าซไทย-มาเลย์เซีย) ร่วมกันชุมนุมที่อำเภอหาดใหญ่ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2545 เพื่อต้องการยื่นหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นบุคคลที่มีอำนาจปกครองบริหารประเทศ ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรีจะเดินทางมาประชุม ค.ร.ม.สัญจร เพื่อแสดงให้รัฐบาลและสังคมรับรู้ถึงความคิดและความรู้สึก ให้ผู้มีอำนาจได้มีโอกาสเยียวยา รับฟังเสียงของคนในท้องถิ่น เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอน เป็นที่หาอยู่หากิน เป็นแผ่นดินพ่อแม่ผืนดินแม่ของเขา ก่อนที่จะคิดสร้างหรือทำอะไรที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนนั้น ต้องผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งถือเป็นการใช้สิทธิขั้นพื้นฐานอันพึงมีตามรัฐธรรมนูญในประเทศซึ่งปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย

ความจำเป็น

ซึ่งสถานการณ์มีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงการแก้ไขปัญา อันนำไปสู่การเกิดรอยร้าวในสังคมและไม่ใช้ทางออกในการแก้ไขปัญาที่ยั่งยืน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์เพื่อกระตุ้นเตือนสังคมให้หันมาตระหนักในปัญหาร่วมกัน และร่วมกันนำเสนอทางออกอื่นๆ เพื่อสร้างสังคมที่มีการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ เท่าเทียม

รูปแบบงาน มี 2 ส่วน

1. การเดินรณรงค์ในเมืองขอนแก่น
2. กิจกรรมเวทีปราศรัย

โดยมีผู้เข้าร่วมจากเครือข่ายประชาชนอีสาน ประมาณ 1,000 คน
และมีชาวบ้านจากป่าภูสีฐานเข้าร่วมจำนวน 35 คน

สาร ปรางเพ็ชร บันทึก

ส่วนที่ 5 รายงานกิจกรรม กรณีฉุกเฉิน (NE3)

